GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata na zwyczaynym papierze złp. 12, na francuzkim złp. 15.

N^ER 97.

Pojedynczy numer na zwyczaynym papierze gr. 10.

PIĄTEK DNIA 22 PAŹDZIERNIKA 1830 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Reaumira.

Dzień	godzina	Barometr na O° r.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI
21.	7	27 11, 246	† 1. 2	100		pogoda z chmur:	mgła.
	12	,, 11, 291	† 9. 5	82	Półn: za. słaby	,, ,,	
	3	,, 11, 031	†11. 1	76	zachodni średni	,, ,,	
	9	,, 11, 343	† 4. 5	100	połud. za. słaby	,, ,,	

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Warszawa 20 *Października.* — Kuryer Polski donosi, że w mieście obwodowém Opatowie, w województwie sandomierskiém, między gorami ciągnącemi się przy kościele starożytnym kolegiaty, w głębokim parowie, znayduie się źrodło obficie wodę wytryskuiące. Zdarzyło się niedawno, że urzędnik pewien, choruiąc niebezpiecznie od lat kilku na wodną puchlinę, w końcu nawet opuszczony od lekarzy; użył przypadkowo wody z pomienionego źrodła, poczem widoczną ulgę w cierpieniach swoich uczuł. To zachęciło go bardziey do używania ciągłego tey źrodlaney wody, w skutek czego do zupełnego zdrowia powrócił.

W Radomiu żyje pewna panna maiąca lat dopiero 10 lecz z twarzy i całego układu ciała, zupełnie do doyrzałey kobiety podobna; tak, że na pierwszy rzut oka sądzićby można, że jest 24letnią osobą. Procz tey przedwczesney doyrzałości ciała, posiada przytém naturalny rozsądek i rozwagę, iakiey się tylko doświadczeniem nabywa, tak, że po śmierci matki swoiey, zarządza całém gospodarstwem domowem i dozoruie młodsze swe rodzeństwo. To nadzwyczayne przeyście do stanu doyrzałości kobiety, zaledwie pod równikiem wydarzyć się mogące, zaięło uwagę lekarzy tamteyszych.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Leodyum 6 *Października.* — Skutkiem zawartey konwencyi, pomiędzy jenerałem majorem baronem C. G. van Boecop dowodzcą woysk królewskich, i hrabią Berleymont dowodzącym milicyą leodyjską; osada hollenderska ustąpiła z twierdzy tuteyszey, a dalsze jey dowodztwo powierzono majorowi Solivier, który tam z belgianami pozostał, zaręczając słowem honoru: że warownię tę w imię i na rzecz krola niderlandzkiego przez osm dni stosownie do umowy, przez tenże

przeciąg czasu obowiązującey, zachowa, i dowodzić w niey będzie osadą. — Jenerał Berleymont wydał zaraz potém odezwę do mieszkańców, wzywając ich, aby wiernie powyższey umowy dotrzymali. — Mieszkańcy miasta Casselt oświadczyli się także za sprawą Belgiów. — Dnia 5 b. m. o godzinie 5 |z rana, osada hollenderska oddała podobnież twierdzę Namur.

— *Dnia 7.* — Wczoray o godzinie 2 po południu osada hollenderska ustąpiła z naszey warowni. 5000 straży obywatelskiey stało pod bronią wzdłuż całego przedmieścia Valbourg. Przedsięwzięto stosowne środki, ku zasłonieniu woysk od wszelkiey nieprzyzwoitości. — Jenerał major Boecop jechał na czele swojego woyska. — Po odeyściu hollendrów przybyło tu z Verviers 1000 milicyi.

— *Dnia 8.* — Dziennik wychodzący w tuteyszém mieście, zawiera następujący artykuł: "Winniśmy otwarcie wyznać, że mimo wszelkich względów moralnych i politycznych, mimo wszelkiego postępu cywilizacyi, sztuk i kunsztów, a ztąd rozkszewienia handlu, za którém peszło ukształcenie obyczajów, przywiązanie do życia, zamiłowanie bogactw i rozkoszy; egoizm wrodzony społeczeństwu naszemu, nakazuje nam bez obawy oświadczyć: *że lud belgiyski nie jest zdolny do przyjęcia form republikanckiego rządu*, i gdyby nam takowe nadać chciano, w krótce okoliczności zmusiłyby nas na nowo do odstąpienia od niego. Rzeczpospolita federacyjna więceyby jeszcze przeszkód znaleść mogła. „ — Coby więc przedsięwziąść należało? dziennik ten wcale nieobjawia; lecz całą swoją dyatrybę, zbyt ogólnemi zakończa uwagami. — Jak poprzednio z Paryża, tak teraz znowu z Londynu, przybywają zbroyni belgianie na pomoc swemu krajowi. Przednia straż legii belgiyskiey z Londynu, do 300 ludzi wynoszącey, przybyła do Bruxelli.

Gandawa 5 *Października.*— Wczoray około 700 ludzi powiększey części milicyi porzucili warownię. Dowodzca tey, widząc że ich wstrzymać niemoże, sam ułatwił im wyjście.

Antwerpia 8 *Października.* — Zapewniają, iż xiążę Oranii na ogolney radzie stanu odbytey w Hadze, przeciwny był wszelkiemu użyciu gwałtu. — Słychać, że z odezwą tego xięcia udał się poseł angielski do Bruxelli. Związki pomiędzy tuteyszém miastem a Bruxellą, są tak dalece przerwane, że niewiemy czy odezwa xięcia została tam przyjętą. Mówią, że trzy stronnictwa zawiązały się w Bruxelli. *Pierwsze z francuzów powiększey częci złożone*, życzy sobie mieć xięcia Nemours Królem Belgiów; *drugie stronnictwo Pottera*, chce przeciwnie wprowadzić rząd demokratyczny; *trzecie* ze wszystkich naylicznieysze, jest za xięciem Oranii, bądź jako za udzielnym monarchą, lub vicekrólem.

— *Dnia 10.* — Zapewniają, iż xiążę Oranii wielu znakomitych belgianów przybrał do kommissyi zaradczey. Znaczna część takowych członkow znayduje się już w naszém mieście. Naynowsze pisma bruxelskie zapewniają, że mocny oddział zbroynych mieszkańców tego miasta, udał się do Gandawy.

Namur 4 *Października.* — Wczoray przybył tu nowy gubernator baron Stassart, i wydał zaraz odezwę do mieszkańców, w którey dziękując im za bohaterską waleczność, poczytuje sobie za chlubę, iż mu rząd tymczasowy powierzył naczelnictwo tak szacownego prowincyi.— W drugiey odezwie przestrzega ich, ażeby się za nadto blisko twierdzy niegromadzili, ponieważ w takowey znaydują się ogromne zapasy prochu, coby mogło pociągnąć zgubne dla całego miasta

wybuchnienie. — Dziś nastąpiło oddanie twierdzy. Baron Stassart udał się tam natychmiast, na czele 2000 ludzi i zatknął chorągiew brabancką.

Paryż 8 *Października.* — Pierwsze tayne posiedzenie izby parów nastąpiło d. 4 b. m. na które zebrała się jako naywyższy sąd. Względem sporów jakie tam zachodziły, niepewne dotąd są pogłoski; tyle tylko wiadomo: że w liczbie innych parów jest xiążę Gramont, który miał słuszną przyczynę wymówić się od zasiadania na tym sądzie, z powodu, iż xiążę Poliniak jest jego szwagrem; co jednomyślnie przyjęto.

Na posiedzeniu izby deputowanych dnia tegoż, zatrudniano się petycyami. — Jedna z tych żąda, aby rozwiązać zakony jezuickie, i wygnać z kraju wszystkich członków tego zgromadzenia. Izba co do pierwszego żądania odesłała petycyą do ministra publicznego oświecenia, co do drugiego oświadczyła, że wyganiać pojedynczo osoby z kraju za ich opinie lub wyznania religiyne, było byto obrazą tolerancyi.

Doszła tu wiadomość z Tulonu, że Admirał Duperre przybyły do tego miasta, z wielkiemi honorami woyskowemi był przyimowany, poczym wyjechał do Paryża. Mówią iż xiążę Tayllerand, ma zamiar użyć wszelkich zabiegów dyplomatycznych w Londynie, aby ministerstwo tamteysze składało się napowrót z whigów. Pisma publiczne, słuszną czynią uwagę, że zamiar ten trudny będzie do wykonania.

Zawarty jużtakże został traktat pokoju z bejem tunetańskim, do którego głównych warunków należy, odstąpienie dla Francyi wyspy Tabarca; wolność handlu i zniesienie monopolów. — Onegdy były urodziny królewskie. Życzeniem było monarchy, iżby dożadney uroczystości niedał ten dzień powodu; atoli gwardye narodowe, przybywszy do zwykłey odmiany straży w *Palais Royal* uwieńczyły swe karabiny kwiatami. Król uyrzawszy to, otoczony swemi 5 synami, wyszedł na plac i przemówił kilka słów od serca, do rozczulonych żołnierzy.

Hanau 11 *Października.* — Nowe zbiegowiska, napełniły znowu postrachem onegdy i wczoray miasto nasze. — Spokoyność atoli niedługo przywróconą została, i szczęściem żaden przecie niewydarzył się przypadek.

Norymberga 10 *Października.* — Podróżni przybywający tu z Hollandyi, zapewniają, iż całe woysko holenderskie na wozach jest wysyłane ku Antwerpii, i w różne strony Belgiów.

Bruńświk 7 *Października.* — Od czasu jak rządy xięstwa tuteyszego objął xiążę Wilhelm, nowe życie przybrała administracya nasza. Wszelkim krajowym uciążliwościom zaradzono niezwłocznie. Cnotliwi urzędnicy, którzy dawniey z miejsc swoich byli przymuszeni ustąpić, z pociechą dla mieszkańców napowrot je obeymują. Wszędzie panuje spokoyność i zaufanie w nowym rządzie.

Wieden 15 *Października.* — Cesarz wydał reskrypt gabinetowy do hr. Czernina wielkiego zastępcy ochmistrza, w którym go uwiadomia, że arcyxiążę Ferdynand od dnia odbycia koronacyi swey w Preżburgu, nosić teraz będzie tytuł: Króla Węgieskiego i następcy tronu wszystkich panstw Austryackih i ma odbierać na przyszłość honory majestatyczne.

Brzegi menu 9 *Października.* — W wyższey Hessyi spokoyność zupełnie przywrócona. Główna kwatera xięcia Emila jest ciągle w Niddzie; woyska są w takim sposobie rozłożone, że wszelki zamach do wzniecenia nowych zawichrzeń, może bydź odrazu zni-

wecz(onym). Sledztwa odbywaią się ciągle, i rozmaici sprawcy rozruchów, poymani, i uwięzieni już zostali; przeto spodziewać się można, że wykryte zostanie, skąd pochodzą znaczne wsparcia pieniężne, które udzielane były powstańcom.

Mówią, że jeden żołnierz heski, który w ich mocy przez kilka dni zostawał, i był w obozie trzymany, zapewnia: iż widział tam co wieczór przybywaiących konno 5 mężczyzn bardzo przystoynie ubranych, którzy z naczelnikami miewali tayne narady, poczém oddalali się w swoią stronę, a zaraz po ich odieździe, rozdawano pieniądze. Mówią iż rokoszanie maią ieszcze do 8000 zbroynych. Wielu z nich iuż poległo; utrzymują atoli, że i w woysku pewna liczba znayduie się ranionych. Tłuszcza ta, nie ma żadney porządney organizacyi, i nietylko napada kassy rogatek mytowych, ale nawet niszczy papiery urzędowe, nieoszczędzaiąc ksiąg kościelnych. Dowódcy ich różnią się tylko noszeniem przepaski na ramieniu, i pióra przy kapeluszu. Pokazuią się tylko w nocy, a ze świtem dnia w różne strony uchodzą.

Lizbona 22 *Września.* — Don Miguel tworzy komitet maiący się zatrudniać publicznem bezpieczeństwem. Jest on złożony z nayzapalczywszych jego stronników.

Madryt 28 *Września.* — Stronnictwo apostolskie coraz bardziey górę tu bierze. Poczty wozowe do Arragonii skutkiem wyższych rozkazów, nie mogą z tąd odchodzić. Kadyx bardzo znów niespokoynym bydź zaczyna. Listy z d. 17 donoszą, iż tam rozgłoszono wieść jakoby partya apostolska usiłowała przywrócić, dawne czasy inkwizycyine; to posłużyło za pozór użycia rożnych nadzwyczaynych śródków. Rozdano ostre ładunki, powytaczono działa na ulice, i silne rozesłano patrole. Naygodnieyszą uwagi rzeczą jest, że prawie wszyscy wyżsi officerowie są członkami partyi apostolskiey. Tryumf tego stronnictwa zdaje się tu już bydź stanowczym. Nadaremnie strona umiarkowana usiłowała nakłonić króla, aby na wzór konstytucyi angielskiey przekształcił formę rządu; albowiem apostoliści opanowali wszystkie wyższe urzędy, a mianowicie w woysku, i tym sposobem stanęli wszystkiemu na zawadzie. Starzy naczelnicy tak nazwanego woyska wiary, skryci podżegacze rozruchów katalońskich z r. 1827 stoją na czele woysk, i codziennie widzi stolica nasza przybywające tu świeże bataliony; które zaraz nazajutrz wyprawiane są do pułnocney Hiszpanii. Madryt podobnym jest dzisiay do obozu. Oddziały woyska do granic francuzkich wysyłane, maią objąć bardzo mocną pozycyą wojenną w Katalonii, celem zapobieżenia, iżby od tamtey strony, przeszkodzić konstytucyonistom wtargnienia. Dawny poseł francuzki vice-hrabia St. Priest, mianowany został grandem hiszpańskim pierwszey klassy, i xięciem Glanzano.

W nocy z d. 25 na 26 września została tu spokoyność publiczna naruszoną. Znaczna liczba kobiet i męczyzn, do nayniższego motłochu należących, prowadzona przez mnieyszą liczbę ochotników królewskich, udała się tłumem na dziedziniec zamkowy, i z głuszącą wrzawą zaczęła wykrzykiwać: "*Niech żyje król nieograniczony! Precz z ministram!*..." Natychmiast straż pałacowa rzuciła się na ten motłoch, i 14 z nich uwięziła, w liczbie których nayznakomitszemi byli osobami: sierżant starszy z batalionu ochotników, i starszy dobosz. Ministrowie żądali aby takowy rozruch według praw był ukarany; mówią atoli że król sprzeciwił się temu. Po takiey odpowiedzi ministrowie spraw zagranicznych, skarbu, i marynarki, podali się do dymissyi, lecz król takowey odmówił. Kapitan jeneralny Madrytu, kazał zaraz po tym wypadku podwoić straże, które dzień i noc patroluią po mieście. Przy uwięzionym doboszu, znaleziono parę pistoletów nabitych, i kilka uncyi złota. Słychać, że naybogatsze korporacye w Hiszpanii, które piątą część kraju posiadaią; bardzo znaczne pieniądze rozdały między pospólstwo nayniższey klassy. Sprawcy tego pierwszego rozruchu siedzą teraz w ukryciu, i nowey tylko czekają sposobności.

DONIESIENIE.

Do sprzedaży dwoch kawałków lasu hrabstwa Tenczyńskiego. Jednego nad Morawicą położonego Popowka zwanego morgow 4, sążni 550 zawieraiącego, drugiego zwanego Brzezian nad Chrosną przy granicy Mnikowskiey położonego morgów 8, sążni 1578 zawierającego Licytacya na dzień 4 miesiąca przyszłego, do czego punkta do licytacyi później przez kommissoryat będą nadestane do kancellaryi ekonomiczney w Tenczynku.